

Välfrädsområdesstyrelsen 29.05.2023 § 83

§ 83

Tilläggslista: Godkännande av planeringsramen för ekonomiplanen 2024–2026

Beredning och upplysningar (fornamn.efternamn@luvn.fi):
Syrjänen Markus
Virtanen Toni
Rajahalme Ville

Beslutsförslag

Välfrädsområdesdirektör Svahn Sanna

Välfrädsområdesstyrelsen beslutar

1. konstatera att ekonomiplanen 2024–2026 utarbetas i enlighet med målen som ställs upp i välfrädsområdesstrategin, servicestrategin och servicenivå-beslutet på så sätt att välfrädsområdets ekonomi är i balans vid utgången av planperioden,

2. godkänna planeringsramen för ekonomiplanen 2024–2026 enligt de ovan beskrivna målen på följande sätt:

(1 000€)	2024	2025	2026
Verksamhetsbidrag	-1 801 798	-1 864 190	-1 935 480
Finansieringsprognos	1 787 259	1 875 523	1 971 512
Nettofinansieringsposter	499	1 005	1 005
Årsbidrag	-14 040	12 338	37 037
Avskrivningar	-10 197	-13 881	-16 005
Över-/underskott	-24 237	-1 543	21 032

3. konstatera att ramen innehåller HUS medlemsavgift för 2024 på 628 miljoner och som är betydligt större än Västra Nylands välfrädsområde gällande ekonomiplan, och resulterar därmed i ett underskott på 24 miljoner 2024,

4. konstatera att underskottet i välfrädsområdets finansiering i förhållande till verksamhetens nuvarande nivå är cirka 70 miljoner euro, vilket förutsätter ett program för balansering av ekonomin 2024 med en utgiftsminskande effekt på minst 42 miljoner euro i bastjänsterna (välfrädsområdets verksamhets exklusive den specialiserade sjukvården),

5. konstatera att anpassningsbehovet i anslutning till den specialiserade sjukvården behandlas i samband med utarbetandet av budgeten, när man tar fram riktlinjer för att täcka de 24 miljoner euro som uppstår till följd av ökningen av HUS planeringsram,

6. godkänna den bifogade utredningen av de åtgärder för effektiviseringen av basservicen som inleds omedelbart och vars kostnadseffekter uppgår till cirka 15 miljoner, samt avsluta de utredningar som presenteras i bilagan och

7. konstatera att välfrädsområdets investeringar bereds med beaktande av balanseringskraven för välfrädsområdets totala ekonomi, och att

väl-färds-området förbereder sig på att ansöka om ändring av fullmakten att uppta lån som förutsätts i lagstiftningen för 2024, om man inte godkänner budgeten för 2024 som uppvisar ett underskott enligt vad som beskrivs ovan.

Behandling

Under behandlingen föreslog ledamot Sahiluoma, att ärendet återremitteras för ny beredning. Ledamot Rehn-Kivi understödde ledamot Sahiluomas förslag om återremiss.

Ordföranden förklarade diskussionen avslutad.

Ordföranden frågade om ledamot Sahiluomas förslag om återremiss kan godkännas enhälligt. Eftersom ingen motsatte sig detta, konstaterade ordföranden att välfärdsområdesstyrelsen godkände ledamot Sahiluomas förslag om återremiss enhälligt.

Ersättare Ekholm återvände till sammanträdet under behandlingen av detta ärende kl. 12.11.

Beslut

Väl-färdsområdesstyrelsen beslutade enhälligt återremittera ärendet för ny beredning.

Redogörelse

Bakgrund för utarbetandet av planeringsramen

Enligt 115 § i lagen om välfärdsområden ska välfärdsområdesfullmäktige före utgången av varje år godkänna en budget för välfärdsområdet för det följande kalenderåret. I budgeten ska välfärdsområdeskoncernens ekonomiska ansvar och förpliktelser beaktas. I samband med att budgeten godkänns ska fullmäktige också godkänna en ekonomiplan för minst tre år. Budgetåret är ekonomiplanens första år.

Ekonomiplanen ska upprättas så att den är i balans eller uppvisar ett överskott senast vid utgången av det andra året efter budgetåret. Ekonomiplanen 2024–2026 ska sålunda vara i balans vid utgången av 2026.

Enligt 147 § i förvaltningsstadgan godkänner välfärdsområdesstyrelsen planeringsramarna för upprättandet av budgeten och ekonomiplanen.

Planeringsramens uppgift är att fastställa de yttre ekonomiska ramarna för utarbetandet av välfärdsområdets ekonomiplan. Genom planeringsramen säkerställs att målen för välfärdsområdets ekonomi och balanseringskraven som avses i lagen om välfärdsområden uppfylls. Välfärdsområdesdirektörens budgetförslag bereds utgående från den planeringsram som välfärds-områdesstyrelsen ger.

Ekonomiska utgångspunkter för planeringsramen för ekonomiplanen 2024–2026

Väl-färdsområdets budget för 2023 uppvisar ett underskott på cirka 71 miljoner euro. I enlighet med 115 § i lagen om välfärdsområden ska ett underskott i välfärdsområdets balansräkning täckas inom två år från ingången av det år som följer efter det att bokslutet fastställdes, det vill säga innan slutet av 2026.

Orsaken till att det uppstått ett underskott beror i synnerhet på att välfärds-områdets kalkylmässiga finansieringsmodell inte till fullo tar i

beaktande de realkostnader som överförts till välfärdsområdet från kommunerna. På basis av välfärdsområdets egen ekonomiplanering förbättras situationen av de kalkylmässiga korrigeringsposter som görs i efterhand och som ingår i finansieringsmodellen, men inte tillräckligt. På grundval av detta kommer täckandet av underskottet 2023 att förutsätta en balansering av välfärdsområdets ekonomi för att nivåskillnaden mellan finansieringen och realkostnaderna för serviceproduktionen ska kunna täckas.

För att underskottet ska kunna täckas 2023–2026 förutsätts en betydande dämpning av kostnadsökningen av välfärdsområdet. Utgående från välfärdsområdets ekonomiska prognos får den maximala ökningen av utgifter vara cirka 2,5–3,8 procent per år, när trycket på utgiftsökningen som sker naturligt (det så kallade basscenariot) på grund av att servicebehovet ökar och kostnadsnivån stiger är 5–6 procent per år. Effekten av denna ändring i kostnadsnivån är cirka 4 procentenheter.

Utgående från förhandlingar med HUS har 6,6 procent beaktats som ökning av HUS ramandel, och denna överstiger betydligt begränsningen för ökningen av utgifterna för välfärdsområdets egen produktion. Eftersom ökningen av HUS utgifter ser ut att vara högre än utgiftsbegränsningen i välfärdsområdets egen ekonomiplan leder detta till ett underskott på 25 miljoner euro 2024. Underskottet kan inte förebyggas genom ytterligare anpassningar av välfärdsområdets egen produktion eftersom anpassningar i denna utsträckning skulle äventyra det som nämns i 11 § i lagen om välfärdsområdenas finansiering om ordnandet av tillräckliga social-, hälsovårds- och sjukvårdstjänster enligt 19 § 3 mom. i grundlagen eller ordnandet av räddningsväsendets tjänster i anslutning till de grundläggande fri- och rättigheter som avses i 7, 15 och 20 § i grundlagen. På basis av detta bör ökningen av HUS utgifter tillfälligt finansieras antingen genom sådan tilläggsfinansiering som avses i 11 § i lagen om välfärdsområdenas finansiering, eller att bok-föra ett prognostiserat underskott i välfärdsområdets balansräkning, varvid kriterierna för utvärderingsförfarandet delvis uppfylls, eller genom att med HUS och HUS övriga ägare komma överens om införandet av ytterligare anpassningar i HUS budget för 2024 på ett sätt som avviker från HUS ram. Uppfyllandet av kriterierna för utvärderingsförfarandet skulle kunna leda till inledandet av ett statligt utvärderingsförfarande, där välfärdsområdets förmåga att klara av att ordna de serviceuppgifter som föreskrivs i lagen utvärderas.

Balanseringen av ekonomin genom välfärdsområdets egen produktion

Att bringa ekonomin i balans på ett kontrollerat sätt förutsätter att åtgärder vidtas så att underskotten täcks fram till slutet av 2026. Åstadkommandet av tillräcklig ekonomisk effekt förutsätter att man strävar efter att schemalägga åtgärderna till ett så tidigt skede som möjligt, så att deras ekonomistimulerande effekt hinner kumuleras tillräckligt fram till planperiodens slut.

Med avvikelse från välfärdsområdets egen balanseringsstrategi skulle man på grund av HUS ram inte kunna uppnå ett resultat som uppvisar överskott 2024. På grund av HUS ram kommer det att uppstå ett underskott på 24 miljoner euro, och täckandet av underskottet ska planeras enligt det som nämns ovan.

Ökningen av verksamhetsbidraget för välfärdsområdets egen produktion med beaktande av HUS underskott presenteras nedan. På basis av detta bör den årliga ökningen av verksamhetsbidraget för välfärdsområdets produktion begränsas till 2,5–3,8 procent. Således bör

ekonomin jämfört med basscenariot anpassas med 42 miljoner euro 2024, 20 miljoner euro 2025 och 17 miljoner euro 2026.

År	Verksamhetsbidragets ökning %	Verksamhetsbidrag (1 000 €)
2024	2,50 %	-1 777 561
2025	3,46 %	-1 839 114
2026	3,82 %	-1 909 445

När anpassningsbehovet är betydligt föreslås anpassningar i olika skeden. Sålunda genomförs detta år rationaliseringar av produktionen som det första skedets lättare åtgärder. I det andra skedet behandlas balanseringar på strategisk nivå i samband med fastställandet av servicestrategin. I det tredje skedet kan balanseringarna preciseras i de årliga budgetberedningarna, om till exempel rationaliseringarna eller servicestrategins produktionsriktlinjer innehållsmässigt inte är tillräckliga för att täcka anpassningsbehovet i sin helhet.

Första skedets rationaliseringar

Det är viktigt att ekonomis balanseringsbehov mildras så att de åtgärder som begränsar kostnadsökningen kan tas i bruk i ett så tidigt skede som möjligt. På så sätt säkerställs åtgärdernas verkningsfullhet för en så lång tid som möjligt, och därigenom mildras den totala mängden nödvändiga balanseringsåtgärder.

Alltsedan tjänsterna överfördes till välfärdsområdets organiseringsansvar den 1 januari 2023 har man redan snabbt funnit icke-strategiska åtgärder för att balansera ekonomin. Dessa åtgärder inbegriper till exempel allmänna rationaliseringar och harmoniseringar av verksamheten samt att man utnyttjar stordriftsfördelar. Dessutom har man identifierat flera åtgärder som kräver närmare utredning och som har stor potential, till exempel tack vare lösningar som grundar sig på modellen med flera producenter.

I bilagan presenteras en utredning av effektiviseringsåtgärder för välfärds-områdets verksamhet under startskedet samt objekt för fortsatta utredningar som stöd för utarbetandet av ekonomis balanseringsprogram.

Bilagor

- 1 Utkast om behovet att anpassa ekonomin och om servicestrategiarbetet

Tilläggsmaterial

För kännedom

Beslutshistoria